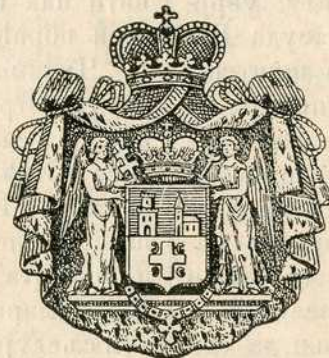

СРПСКИ СИОН

Год. VIII.

Број 25.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 21. јуна 1898.

Двобој пред хришћанским моралом.

Написао dr. L. Karsch. превео Ст. С. Илић.

Б.) *Двобој је глуо дело.*

Закон не забрањује и не осуђује врлину, а познато нам је, да и божански и човечански закони подједнако осуђују и забрањују двобој, према томе јасно је, да двобој није врлина већ порок. Ни једно дело које се противи моралу, не може разум одобравати, отуда сједи, да разум осуђује двобој. И заиста, кад изближе упознамо суштину двобоја долазимо до уверења, да је он *најерђа врста лудости и сујевеља* и најужасније *варварство*

Уверени смо, да би веома мало двобоја било, кад би кавалери веровали речима Премудрога, који вели: *Слава је човеку да се окати свађе; а ко је год безуман уилеће се.* (Приче 20. 3.). Још више би се њих клонили двобоја, кад би слушали поуку премудрога Солона, који каже: *Мисли се утврђују саветом; за то разумно ратуј* (ibid. 20. 18.). Ако је дакле лудо не избећи свађу, колико ли је луже довршивати је двобојем?

И заиста врло мален мора бити број паметних и разумних људи, који могу признати, да је двобој разумни начин, којим се увређена част бранити и одбранити може.

Зар се не може догодити, да при двобоју баш невини здравље или живот изгуби; а гадни нападач, подли и пакосни заједљивац, да се сатански радује победи над невином жртвом својом? Не може ли се десити, да снажни и срчани шмокљан, извешани тукација и убојица, победи невинога противника свога само за то, што је овај слаба телесна састава, нежних мишића и несавршена вида? Зар је искључена могућност, да најсрамнији безделник крунише своја недела проливеом крвљу поштена и заслужна човека? Можемо ли ми тврдити, да ће побеђен бити грешни заводник, који бешчисти и скрнави туђу брачну постељу, а да ће увређен муж добити задовољштину? — Заиста не; у свему томе победу не одржава правда и истина, већ вештина, хитрост и лукавство. Па зар онда двобој није глуо, управо лудо дело?

Да је двобој не само лудо дело, већ најгора предрасуда и сујеверје, одмах ћемо се уверити. Уверења да се двобојем брани увређена част, или да су испале две кубуре у стању поделити правду увређеним странкама — јесте предрасуда. Веровање, да без храбрости нема поштења и да опште мњење ваља више ценити од божанских и људских закона — јесте сујеверје. Русо нам говори: „Пазимо, да не збркамо поштење с глупавом предрасудом, која ставља врлину на врхове мачева и копаља, и која тежи да врши храбре злочине. У чему се дакле састоји ова сујеверна предрасуда? У тежњи, да све друштвене дужности наше, замени презирањем живота; у томе, што по начелима њезиним неко престаје бити варалицом, хулом и издајником, те постаје човеком достојним уважања и пуним врлина само с тога, што уме добро да влада оружјем; састоји се и у томе, што шири уверење, да нанесене увреде може сирати мачева оштрица, и да не грешимо противу правде, кад кога због увреде части убијемо. Па зар је пристojно, да се паметан човек прилагођава лажним мишљењима и неморалним обичајима? Зар у самој ствари није већа храброст борити се противу овладалих предрасуда? Човек, чијој се части не може ништа приговорити, који никада није био кукавица, — да, такав човек ће се увек гнушати, да своје руке упрља људском крвљу; такав човек баш усљед тога заслужује двоструко поштовање оних људи, на чији суд највећу важност треба да полаже. Јасно је, да се такав човек мање боји саме смрти, него да изврши злочин; јер ако се боји и грози од нечега у самој ствари се боји и грози греха, а не опасности која му животу прети“. (Guil. Handb II. 219.).

Обраћамо се вама двобојски јунаци. Ви који занесени просветом овога века осуђујете мрачни и варварски средњи век, одговорите нам, у чему сте просвећенији од средњовековних варварских витеза, који су приређивали двобоје болујући од истих предрасуда, у којима се и ви данас давите?...

Наш век се горди, тврдећи, да у њему

не влада сујеверје. По ми му не верујемо. На против слободни смо тврдити, да чкаљ предрасуда још никада није тако бујно цветао, као у овом столећу, поглавито пак по пољанама које двобојски витези обрађују.

Чудимо се и дивимо се смешноме призору. Страшимир и Властимир се завадише. Усљед увреде части Властимир позове Страшимира на двобој. Па бију се жестоко. И Страшимир будући много срећнији и много вештији, посече несрећна и невешта, а поред тога невина и увређена Властимира. Лечник му ране превије; за тим sledује помирење и изјава, да је увређеној части „витешким“ путем задовољштина издата.

Људима, који двобој уважавају ово је сасвим правилан ток ствари; паметан и разуман човек пак живи у том уверењу, да је свађа међу Страшимиром и Властимиром бојем завршена, као што се то и међу сокачком дечурлијом догађа, с том разликом, што у потоњем слушају бој sledује одмах иза свађе, а у првоме између свађе и боја пролази доста времена, за које би као одрасли, паметни и разумни људи имали доста прилике, да страсти своје стишају и увређеној части без боја и крви задовољштину даду.

Двобој је највеће варварство. Није он без узрока на латинском језику назван „duellum“, која реч долази од ове две: „duorum bellum“, т. ј. рат међу двојицом; реч „bellum“ пак доводе неки из речи „bellua“, што значи животиња; ако игде, а он баш у рату, понаособ пак у овом рату међу двојицом избија на површину све оно, што је у човеку животињско, а то је крвожедност, суровост и немилосрдност. Ето, на који начин образ и подобје Божје, цар и господар природе, разумом, слободом и бесмртношћу украшени човек, постаје победним робом животињских страсти, у место да тежи, исте да победи и сатре, на шта је и позван и ради чега је и обдарен свима способностима које га човеком чине.

Има људи, који тврде, да и у двобоју има нечега *лепога*. Ми молимо свакога, који је на чисто са појмом *лепоте и ругобе*, да нам

каже, шта је у двобоју привлачно, лепо, племенито и узвишено? Уједно их упозоравамо, да боље посматрају лица двобојских јунака, те ће се одмах приметити како су надувена од силнога гнева; нека обратe већу пажњу на гадне изразе необузданих језика; нека боље погледају у очи, које севају од пакости, па нека нам тада кажу, шта налазе у томе лепо, дирљиво? Севане оштрих мачева, пуцањ кубура... крвљу обагрена земља... у томе су чари, у томе је лепота двобоја!... Животињски нагон је задовољен, непријатељ се ваља у крви својој... Шта мари убица за родитеље, жену, децу и друге дужности убијенога, ради којих је још требао да живи. Он је задовољен, јер је видео крв непријатеља свога... Ко би смео тврдити да није варварство?

Држимо да није потребно даље и боље доказивати, да је двобој неразумно, сујеверно и варваско дело. При крају ћемо још само једну примедбу додати. Неморални карактер двобоја ни мало не ублажава оправдани разлог, због којег се двобој врши. Тај разлог може бити најчаснији, али двобој је ипак неморално водити. Узмимо за пример, да се неко у интересу одбране своје части одлучи на двобој. Разлог овај је без сваке сумње врло важан и поштовања достојан, јер баш исти онај морални закон, који забрањује двобој, обвезује нас да своју част бранимо. Остављајући на страну питање да ли сме послужити двобој као средство за одбрану части и поштена имена, изјављујемо, да сваки онај који се на двобоју бије ма и из најчаснијих побуда, служи као роб неразумности, сујеверја и варварства. А за што? За то што циљ не освештава средства. Није дозвољено варвати у циљу да намажемо сиротињу, па тако исто није слободно машити се за оружје, да њиме извојемо задовољштину увређеној части. Ко то чини, присталица је начела: „циљ средство освештава“, т. ј. непоштен је човек, и ми га с пуним правом можемо назвати „језуитом“ у оном смислу речи, у коме он сам исту врло радо и често употребљава. (Наставиће се.)

После Конференције.

Превишњим решкриптом стављено је у задатак Петровданскоме сабору, да пре свега узме у претрес Саборским Одбором предложени Устав. Од превишње те наредбе саборска већина је начинила саборску кризу, испречив тој наредби право сабора, да сам себи одређује дневни ред. Саборска већина не хтеде сачувати самосталност и слободу сабора, а удовољити и превишњој наредби, која је потекла из неопходности интереса наше автономije и у њој потреба црквених и школских, као и из доброг расположења државне власти према жељеној с наше стране реинтеграцији автономних нам права, што су данас у неправедном поседу те власти. И сабор би одгођен.

Но јер је државна власт и после од годе сабора водила бригу о поменутим интересима, а остала и у добром расположењу у погледу уступака нашој автономiji досад закинутих права, — преузв. угарски министар председник г. барон Банфи, сазвао је к себи и неке чланове саборске већине, да их непосредно чује. Резултат је био: да је г. министар непосредним додиром с тим људима утврдио уверење, да се с њима не да радити. Доказ за то пружила су и конференсија у Карловцима, код Његове Светости.

Ако се неуспех конференсија у Пешти и могао донекле можда тумачити заносом саборске већине после „извршеног крупног посла“ на Петровданском сабору и после „пошитоно задовољавајуће (тамо њу) билансије радње саборске“* — неуспех Карловачких конференсија доказао је пошитоно, да немогућност успеха конференсија са људима саборске већине лежи правце и једино у њиховој неспособности, да раде за опште добро, пошто им је сувише развијена свест и љубав за интересе странацких прохтева. То је данас изван сваке сумње.

„Браниково“ et cons. бацање кривице и одговорности за неуспех на епископат, то је кривчево правдање, и то кривца, који није први пут скривео и који тежи вирту-

* Види 89. бр. „Браника“ од 1897.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

озитету исказивања неистина пред судом у одбрану своју.

Сами предлози и изјаве г.г. Вучетића и барона Живковића класични су докази баш њихове кривице. С изјавама г. дра Мише Михајловића не ћемо се ни забављати; с њим је свршио г. Ђурђевић у конференцији. Али нужно је, да се сетимо речи г. барона Бавфија од прошле године у трећој конференцији код њега казаних, а наине речи: „Да би та конференција (код Његове Светости) морала имати пред очима као најглавнију задаћу саветовање око стварања једноставног Устава, јер да се влада тога мора одлучно држати у смислу кр. решкрипта.“

Та изјава г. министра председника јавног испоставаља сврху и задатак конференције и код Његове Светости. Па шта чине чланови саборске већине у конференцији? Др. Вучетић — као да је проспавао целу последњу годину дана — чинећи се свему невешт, предлаже, да се и не говори о Уставу, него да остане све као што је и данас, а само да се сложено тражи састанак сабора за расправљање прешних послова, међу које г. Вучетић, ни после изјава са надлежне стране у конференцији, није могао да уврсти и Устав.

А барон Живковић? Предлаже то исто што и др. Вучетић, само мало друкчије, заборавив, да је толико пута већ истицао — сигурно као најјачи свој аргуменат — да је он био толико година државник и политичар.

Његова Светост, патријарх Георгије, не једаред упозорuje господу саборске већине, да добро промисле што чине, а наине о томе, да је сабор одгођен управо зато, јер није хтео у претрес узети Устав, и да је узимање Устава у претрес *conditio sine qua non* за нов састанак и даљи рад сабора.

Господа саборске већине не послушаше свога Патријарха, сигурно — пуни поуздања у себе и у депутацију што би је имали, по предлогу барона Живковића, изаслати Краљу.

Према томе: као што је јасан и прецизован био циљ и задатак одржаних конференција, тако исто је изван сумње, да

су господа саборске већине неспособна за тај циљ и задатак, дакле, да су и кривци неуспеху конференција.

Треба ли им доказивати, да нису мудро радили и да су својим радом један грех више натоварили себи на душу пред судом будућности свога народа и цркве? То би био најнеблагодарнији посао. Они су разлозима неприступни. За њи разлози и не постоје; они их не чују, нити постојеће чињенице виде, јер су турили главу у песак.

Епископат, Саборски Одбор и остали људи умерене струје у конференцијама Карловачким, износили су пред њих целе арсенале разлога и доказа, па није могло. У поверљивој одборској конференцији, после говора високопреосвештеног епископа г. Михаила Грујића и говора г. Нике Максимовића, положила су господа саборске већине оружје пред гвозденом снагом аргумената, што их ти говорници изнесоше, први са црквенога догматично-канонично историјског, а други са државо-правног и аутономног гледишта. Дошло је било до тога, да је г. Вучетић признао, да се не може упуштати у побијање аргумената г. епископа Грујића, а барон Живковић био је присиљен признати: „Јесте, ви имате у свему право, али ми ипак не можемо одустати од свога — из политичких разлога“. *Echt* државнички, али не рече, који су ти разлози!

Истина господа таке изјаве не чинише у последњој конференцији; сигурно зато, јер није била углављена строга поверљивост њезина. Али, изјаве, што је чинила Његова Светост, патријарх Георгије, те аргументи и разлози, што су их изнели г. г. Вукичевић и Максимовић у својим говорима, и у овој конференцији, тако су неодољиве снаге и силе, да је морална победа потпуно на страни становништва што га заузима Епископат са умереним члановима конференције, како у погледу питања о састанку и задатку сабора, тако и у питању изборнога реда саборског, као кардиналнога данас питања нашега унутарњега спора. Питање изборнога реда ће се у овоме листу засебно претресати, по сад већ можемо, после духовитог и неодољивог

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

вога говора г. дра Нике Максимовића, констатовати, да наше „народне“ странке немају и не могу имати против измене тога изборнога реда ниједан разлог, који већ није у прах уништен, те да им је за њихову себичну бојазан и страначки страх од те измене остала на расположењу једино подвала и сумњичење (али и уверење, да ће до те измене морати и доћи).

Наше ће „народне“ странке војевати и од сада тим својим патент-оружјем, подвалом и сумњичењем. У тако војевање спада и најновија, али не и последња, подвала „Браникова“, „да је епископат поставивши такве захтеве, које већина саборска није могла испунити, — онемогућио сваки споразум“.

Да подвала буде већа, а кривица епископата што крупнија и страшнија, употребио је, ето, „Браник“ и вишеброј тих захтева, и ако већ и врашци знају, да се данас сви захтеви епископата своде само на један, на измену изборнога реда. Дакле, то је прва крупна неистина у то мало речи „Браникових“. Друга је неистина, да се споразум (у погледу задатка конференције?) није постигао због тога захтева епископатскога.

Није се постигао зато, јер либерали не могу да се одрекну својих заблуда, а јер су радикали и самосталци од њих већ савим добро научили, да се на крили заблуда код нас долази најлакше до патента на велико родољубље. Он се није постигао и не може се постићи ради интрансигентнога становишта и расположења како радикала, тако и либерала и самосталаца, гледе узимања Устава у претрес.

Или још има кога, да с тим није на чисто?! Ево му још једаред речи дра Михајловића: „Ми ћемо (т. ј. радикали) чинити у самоме сабору при расправљању тога новог Устава највеће сметње... Кад не може бити слободна сабора* — не треба да га буде никако! Без смисла је сваки рад око споразумевања.“

Ево и речи (а предлог је споменут) дра Вучетића: „Једини је начин споразума status quo“, т. ј. не гралити Устав.

* Као да ту слободу пречи захтев епископата о измени изборнога реда?!

Ево и речи барона Живковића: „Ако је ситуација горе код владе још увек стара — онда остајем и ја при већ установљеном саборском дневном реду.“

Кога не треба тек учити мислити и логичне закључке изводити, за тога је јасно, да конференција и код Његове Светости патријарха Георгија, као и код његове преузвишености барона Банфија, није могла до успеха доћи ради оваких наших радикала, либерала и самосталаца, који неће градњу Устава, него расправљање других послова, и ако је Петровдански сабор ради тога и одгођен, и ако су потпуно уверени, да сабора и расправљања тих других послова бити и неће, док се не расправи најпре Устав.

А ко познаје господу саборске већине, или бар њихове шефове, а после конференције то познавање је могло потпуно постати, тај мора бити на чисто и с том чињеницом, да ти елементи нашу автономiju не ће никада ни штети, нити ће ју икад моћи уредити и смирити, нити цркви и народу нашем лепше дане спремити и осигурати.

Настаје питање: па ко ће то учинити и како? Јерархија, са умереним, својој цркви оданим, увиђавним и праведним синовима наше цркве и народа. Како? Градећи и саградив себи већину у сабору.

То није посао лак, али није ни немогућ. Томе послу ваља посветити целу пажњу и у њега уложити сву снагу и сва средства, која нам стоје, треба и могу да стоје на располагању.

Не смемо оклевати. Оклевали би кад би чекали. Стање наше автономije, цркве, школе и имовинских одношаја, не дозвољава чекања, него нам налаже што бржи, али и што потпунији рад и што веће прегаоштво на свима линијама. Нама су дошле виле пред очи, и за нас више не важи, да деценија година у животу једнога народа не броје много. Ми смо та деценија прошли, и то утркујући се у оштећивању интереса црквено-народних. И за то је сада за нас скупоцена свака година, јер је дошло, што но веле, до грла.

За две године навршиће се десетгодишњица животворног и на многим и многим

линијама успешнога патријарховања нашег св. патријарха *Георгија*. Дао Бог, да се бар онда заврши и наша автономна борба и — као што већ изгледа — автономна криза. А као што је св. патријарх *Георгије* сретно започео прву десетогодишњицу Своје патријарашке владе, ударив темељ грађини једне зграде просветне, тако, дао Бог и српска нам срећа, да на почетку још сретније друге десетогодишњице Свога патријарховања удари темељ згради праве и истините автономije наше, благословеном миру и напретку у цркви, школи и свима нашим народно-црквеним просветним пословима и задатцима.

У томе напретку и задовољству нашем засјала би новим зраком и слава наше миле домовине и свију њезиних највиших чинилаца.

Молимо се Богу и радимо, да тако и буде. Ко не може сложено с нама на томе да поради, нека се склони с пута и нека не смета великоме делу наше будућности, а на контроли и стражи нека остане. То је једино родољубиво дело, које би наше „народне“ странке могле учинити, као „откуп души својој“.

Свечаност у Карловачкој гимназији

при коњу школеке године 1897/8.

Дана 18. (30) јуна завршена је школска година у Карловачкој гимназији. После одслуженог благодарења у саборној цркви, одржана је красна свечаност у гимн. дворани, коју је отпочео гимназијски хор са певањем **Тве Бога хвалим**, под узорном управом нашега уметника г. Котура. После отпеваних дивних стихова краснога псалма прочитао је гимназијски управитељ г. Василије Вујић овај опростни говор:

Веома је лепа мисао, и обичај ко је зачео и завео га, да се овако једнодушно скупимо на крају године, кад имамо, хвала Богу где, — власти и публика, учитељи и ученици, те да их сви свечано и весело опустимо и испратимо на два месеца одмора у наручју њихових родитеља, после десет озбиљног и напорног рада међу нама. Тиме се јасно манифестује и показује интересовање бољега и доколнџега дела нашега грађанства, вазда брижнога за добро свога народа, — интересовање за сваковрсни, навластито умни и морални напредак његовог подмлатка, на коме свет остаје: подиже

се свестрано поверење међу публиком, властима, ученицима и учитељима, у којима се тако учвршћује уверење о општој потреби послати што га раде, и улива поуздање и снага да истрају до краја. Још више, кроз то се подстичу и соколе сами ученици, да се и даље и боље потруде, кад виде, да се толико цене њихови успеси и води тачан рачун о њима; да им школовање није тек нека приватна ствар, која се једино тиче њих нас и њихових родитеља, него опште и јавно дело, за које мари и има старање највиши достојанственик и поглавица народна, српски патријарх и његов двор, будућа јерархија, толики отмени свет овдашњи, госпође и господа, не, сви Карловци, чији су преци за то и основали овај завод, и, највише, цео народ који и ако не може бити свугде присутан, али живо разбѣра за нас и за вас, драги ученици, о томе немојте ни мало двоумити, и ишчекује с радошћу и стрепњом на крају јунија и јулија као год жетву својих земаљских усева и родова, тако и жетву вашу: хоће ли бити добра и наша година и семе умности и морала бачено и неговано у вашој души узрасти и сазрети као оно шенично у пуно и једно класје и зрно, које нам даје Бог за насладу и пићу нашу.

Ово учење, драги ученици, испуњава нас оправданим поносом, али нам налаже и обвезу, да гледамо одржати се вазда на висини свога задатка, и упућује на захвалност врло поштованој Карловачкој публици, која не жали ни материјалних жртава у корист нашу, као кад нам посећује и награђује беседе и забаве, од чега смо и пре 6 недеља поделили преко 6 стотина вашим сиромашним друговима. С тога, обнављајући примљено предање свечаног одпуста нашега, кад му је згода и прилика као ове године, ја сам био дужан и жудан посветити прву реч у име признања њима, вашим добротворима, јер долазак њихов у нашу средину и ову палату, коју нам је ставила на расположење штедљивост и издашност такођер једнога великог сина њиховог, не значи ништа мање, него да су се потрудили данас до нас, да вам пожеле срећан пут, кад се враћате у топли загрљај очин и мајчин. а то једно, и осим оног осталог, довољно је, да им са првим грађанином и првим Србином на челу, Његовом Светости, патријархом Георгијем, од срца узвикнемо: Живео! Живели! —

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Драги ученици! После топле молитве благодарности душе наше Богу у цркви, и после одушевљена усклика у знак наше оданости Његовој Преузвишености Господину Георгију и дубока поштовања према нашим суграђанима шта остаје још да вам се каже на поласку вашем својој и растанку за време с овом народном кућом? Да ли да вас похвалим у име врховне управе нашега завода, Његове Светости и високог Патроната за вредноћу и послушност вашу вашим учитељима, на чему оснивате своју будућност и правдате народно надање који вас тако радо назива својом узданицом? У томе самоме већ је ваша похвала и награда; а моја је дужност, док сте год под нашом негом и руком, да сваки пут и изразу задовољства додам по који добро мишљени савет као сведоџбу нашега старања у помоћ и за добро вашој младости.

Нисте ви никада без поуке и опомена, које вам се чине и онако у послене дане од стране ваших професора, и овако у свечаним приликама вазда понављају, — осим што вам се у предметима школским редовно и обавезно даје и предаје Божја и људска, света и процеђена мудрост и благо, које су највећи умови свију векова дигли из скровишта природе и духа, претопљено и прерађено за ваш узраст и за ваше године. Јамачно су вам још у памети и сећаћете их се целог века, пријатељске речи и очински савети ваших наставника, који вам тумаче и допуњавају из дубљих књига оно, што учите из својих, а све пропраћају искуством свога живота и казивања других. По кадкад, као данас, ја имам у томе да их заменим, али слабо што да додам, те ни да поновим за њима, јер бих тада морао улазити у ситнице њихових струка и предмета, а то је, готово рећи, њихово искључно поље и особно схваћање прилика, које су тако разноврне. Стога вам само препоручујем, да им останете верни и по њима се владате.

Него за у оните што вам казују, ја вам с њима заједно мећем на срце да и ако сада идете на одмор, да одахнете од интензивнога умнога рада и физички се освежите за његов даљи наставак тамо на јесен, да велим, ни за време ферија и распуста не занемарујте и не баталите књигу и науку, не губећи из вида да свака добра школа па и ова, најглавније има ту сврху, да у њој научимо добро учити,

те да сами даље будемо кадри продужити то исто пошто је свршимо. Јер ни једна није у стању, строго говорећи, да исцрпи све до краја ни оно што јој је у програму, а где је друго које је такођер потребно за опште образовање. Читајте дакле прилежно кадгод добијете времена од проласка, као што сте се код нас пролазили кад сте имали кад од учења, сад, на пример, ремеке новијих језика и књижевности и размишљајте о њима, да можете боље разумети старе, и после стручне спреме у своје време, у своје звању и занимању вашим младима с успехом тумачити оно што су они измудрили, а које је снага и дика ума људског.

Тако радите кад сте сами ако сте ради своје добру, а кад сте са светом где вас гледе и виде сви, понашајте се достојно себе, као ђаци, јер немате никог бољег да се на њ угледасте, него могу само да се угледају на вас други, који се приправљају за друге послове и позиве, и који вам неки завиде за то. То сте, најпосле, дужни и заводу на коме се образуете, чувеној Карловачкој гимназији; па ваља да чувате и њен образ и стари добар глас, и да га подмлађујете новим успесима и трудовима својим. Она је то заслужила трудећи се да развије у вама богодани таленат и клицу духовну, и показујући вам правац, којим су ишли сви већи и мањи дарови и умови на путу славе и среће народне и своје, што и јесте највиши могући задатак сваке школе па и ове, украс и зачин живота нашег на земљи.

А сада пођите у име Божје — док још само саслушамо у почаст цењеној публици одабране комаде умотвора васпитатеља нараштаја омладине Европске у оригиналима, онако како су изашли из њихових речитих уста и испод златнога им пера, — и док отпојимо хвалу Ономе који их је тако задахнуо. Отпуштамо Вас не само са најбољим жељама, него и са најбољим надама, које нека би се испуниле и једне и друге. До виђења!

После говора управитељева, који је био са општим допадањем примљен, изговорене су декламације и то на српском, латинском и грчком, а за тим на немачком, француском и мађарском језику а декламовали су истим редом ови гимназисте: Адам Прибичевић (VII), Милан Јаковљевић (VII), Димитрије Јагодић (VI), Миленко Симуновић (VII), Божидар Јеремић (VI) и Душан Чонић (IV).

После грчке декламације гимназијски кор је отпевао **Достојно естъ**, а завршио је свечаност са **Хвалите**.

И наставницима и ученицима наше гимназије желимо угодан одмор, па да заповљеном свагом узмогну дочекати и свршити и идућу школску годину.

Дописи.

(Са видовданске славе у Крушкогорској Раваници.) Поред свију незгода, које задешавају наш народ за читаву ову годину дана, није он пропустио, да и ове године, као и сваке до сада, ода достојну пошту и прослави свети помен мученику кнезу Лазару, који пре пет стотина и девет година паде са својим косовским јунацима на Косову борећи се за крет часни и слободу златну.

Колико зна српски народ достојно поштовати косовске јунаке и њихова мученика владара, најбоље нам казују гласови, који се чују из свију, па ево и из наших српских крајева: Срема, Бачке, Баната и ближих места Босне и оне. На хиљаде њих похиташе на гроб мученика, да му се поклоне, да га величају и узносе. Није потребно, да износимо овде верну и праву слику видовданске славе у Раваници, јер је она довољно позната сваком, који је само једном њу видео, а и сваком, који је за њу слушао и о њој читао. Овом приликом истаћи ћемо младе поклонице видовданског мученика, који деценијама сваке године целивају свете мошти кнеза Лазара, и труде се да оним, чим могу увеличају ову велику црквено-народну славу. Ти млади поклоници јесу ученици српске вел гимназије у Карловцима. Још један дан раније кренуше се они зором са својим учитељем гимнастике, г. П. Миљшевићем да у Иригу предане и да се онде одморе. Ово учинише на позив честитих и родољубивих Ирижана, који склопише између себе одбор за дочек гимназијске омладине. Преко стотину ученика наших нађоше у честитим Ирижанима гостољубиве домаћине, који их у свој дом примише и својски угостише и тај дан и сутра дан по повратку ђачком из Раванице. Гимназијски хор појао је у Недељу, уочи Видов Дана у саборној цркви на литургији под управом свога учитеља црквенога армонијског појања г. Д. Котура. Црква беше дупком пуна побожнога света и мушког и женског, које је све похитало у храм божји, да се у њем наужива дивног црквеног појања, карловачких ђака. У вече приређен је у врту велике кафане гимназијски концерт са одабраним песмама и декламацијом. Беше ту и мештана и странаца, који су са задовољством

и аплаусом пратили извођење појединих делова концертног програма, признајући хвалу вредном и уведбаном коровођи, г. проф. Д. Котуру, који је и овом приликом засведочио свој неуморни труд око што бољег образовања гимназиста карловачких у црквеном армонијском појању. Око 11 сати разидоше се гимназијски ученици по својим становима, јер зором кренуше опет сви скупа у Раваницу, у којој их је дочекао истим српским гостопримством вредни и неуморни управитељ манастира, г. Сергије Поић. Гимназијски хор појао је на служби божјој од почетка па све до причешћа с толиком вољом и с толиком прецизношћу, да би једва ко и помислити могао, да су та деца дан пре тога пешнице из Карловаца дошли у Ириг, онде појали на служби и увече на концерту, а сутра дан опет зором пешнице се кренули у Раваницу. За цело време црква свагда дупком пуна беше побожнога света, који се измењивао и долазио на гроб св. кнеза Лазара, а и да чује црквено појање, које врло ретко слуша, или које никад такво ни чуо није. Гимназијски хор отпојао је на служби и три лепе цркв. композиције: Херувик од Лъвекога, „Достојно“ од Бортњанскога и „Хвалите“ од Бортњанскога. По свршеној литургији отишли су гимназисте под велики орах у винограду манастирском, где су лепо угошћени и почашћени били јелом и пићем, за које се постарао вредни домаћин, госп. управитељ Сергије. По свршеном свом ручку целокупан хор отпевао је захвалницу песму свом добром домаћину, а за тим још више складних српских песама из српских крајева. Силян свет згинуо се око ових младих поклоника, да чује и да се наужива песме, коју не чује свагда. Беше ту света из далеких крајева и из Босне и Херцеговине. После подне тога дана отпевао је гимназијски хор на више места у шуми међу народом по коју складно комповану српску песму, а народ је свуд пратио с љубављу српском и радошћу, што је могао чути и видети ове младе поклонице, који на свој начин величаху славу видовданску. Међутим је у трапезарији по дотадањем обичају приредио честити домаћин г. Сергије поред све елементарне непогоде, која је његову кућу задесила, скроман ручак за своје госте, који су се опет при свршетку ручка сетили и несреће, која је задесила пре неколико дана ту свету задужбину, те је сваки, како је ко могао пружио њојзи руку помоћи.

У обичајено доба тога свечаног ручка пресекао је колач славски игуман о. Никанор са ретким гостом из далеке земље Русије универзитетским професором госп. Полихронијем Сырку. Затим је славски игуман подигао чашу у славу божју, а прва здравица беше у здравље нашег премилостивог владара и краља Франца Јосифа I. пропраћена радосним клицањем: да живи Његово Величанство. Друга здравица беше здрављена за здравље Његове Светости, српског патријарха Георгија пропраћена бурним клицањем за дуг и сретан живот и рад црквене поглавице оностранога српскога народа. Затим је управитељ манастира г. Сергије здравицу особиту здравицу свечарском куму г. П. Сырку, истакавши у њој значај кумства у српском народу и његову велику знаменитост, па тим ето кумством одликује данас он, као што рече „одличног представника српске научности из далеке земље Русије.“ На ове речи топло и дирљиво захвалио се српским језиком г. Сырку на лепом одликовању према њему као странцу из далеке Русије „молећи се Богу за срећу и напредак ове свете обитељи.“ За овим беху остале здравице, те се у име свештенства захвалио протојереј Василије Николајевић, истакнувши тежак ал и чистан задатак настојатељев, који је досадашњим већ двогодишњим радом својим показао, како се труди да највишим и милостивим интенцијама Његове Светости српског патријарха Георгија, и својих духовних власти у свако доба одговара и задовољава, а уједно је пожелео младом и вредном управитељу те свете задужбине, да му увек буде пред очима и путевођа у управитељском раду она лепа и велика љубав, коју је свагда па и у најновије време показала према овој светој задужбини Његова Светост, српски патријарх Георгије! Речи пречасног госп. проте В. Николајевића пропратили су сви присутни захвалним изразима и искреним жељама, да се испуни све оно што је говорник истакао. За овим је госп. управитељ Сергије истакао ову славу као славу свега народа српског, те диже чашу у здравље свима гостима који су за столом и свију оних који се на овој слави стекосмо из васколиких крајева српскога народа. С овим је завршен и свечан ручак, а затим се кренуше многи на збор и договор, на одређено место, где се расправљало и саветовало о оснивању „Друштва св. кнеза Лазара“ као што је то разјаснио и предложио у

23. броју „Бранкова Кола“ г. проф. Тих. Остојић. У ту сврху изабран је одбор четворице, који ће Његовој Светости саопштити молбу и жељу тога збора и умолити за благослов, па затим ће сазвати у једном од околних места збор на ком ће отпочети рад у правцу, који буде био најприкладнији да се дође до жељене сврхе. Овим завршујемо и ми делимичан приказ овогодишње видовданске славе, а на крају свега нека је овде изречена најтоплија хвала пречасној управи манастира Гргетега, честитим и гостољубивим Прижанима и њихову вредну учитељу С. Радићу, пречасном госп. управитељу раваничком Сергију, који сви изидоше у сусрет Карловачкој гимназијској омладини и гимназијском хору, који је и с црквеном и светском немом похитао, да увелича петовековни народни помен мученику кнезу Лазару, који свагда утврђује у учасницима славе видовданске љубав према светој вери православној, цркви српској и имену српском. Б. М.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Саборски Одбор) у седницама својим од 9—12. јуна о. г. решио је између осталих и ове предмете: — Услед дописа г. министра богочасти и јавне наставе, којим је призив црквене општине у Срп. Св. Петру против овршног истеривања заосталих саборских трошкова и верозаконског приноса одбијен, враћен је исти призив путем епархајског административног одбора Темнишварског с тим налогом, да се заостала дуговина поменути општине има одмах путем политичке оврхе истерати. — Министар председник остајући и на даље при своме захтеву, да се превишње одобрење има не само у погледу оптерећења резиденцијалног фонда, него и у погледу издања патријаршеске резиденције исходити, поново је позвао Саборски Одбор, да томе захтеву задовољи. Саборски Одбор пак, придржавајући се и овом приликом свога становишта, по којем ову ствар сматра тако, да је превишња дозвола само у погледу оптерећена резиденцијалног фонда а никако и у погледу самог издања резиденције потребна, јер је резиденцијалан фонд поред грађевине ипак нетакнут остао, — изјавио је, да тој високој наредби удовољити не може ни овом приликом, но да би се једном та ствар коњу привела и у колико преузв. министар председник од свога становишта одетунио не би, нема од своје стране никаква приговора, да

он поменуто превише одобрење и без молбе Саборског Одбора исходи. — Министар богочасти и јавне наставе наредио је, да Саборски Одбор без икакве даље расправе и одлагања изврши ствар накнаде професорских плата Новосадаких и то под теретом политичке евакуације. Саборски Одбор одлучио је преузв. министру стање ствари разјаснити с тим, да таквој наредби нити је повода дао, нити је таква наредба потребна, јер кривица одуговлачења не терети Саборски Одбор, пошто је он још из сјднице од децембра месеца 1897. године позвао патронат поменуто гимназије, да свој мањкави обрачун и исказ о професорским платама од 1. априла 1893. надопуни и оверови, а накнада из пређашњих година подмирена је и онако у целости, на пошто патронат горњем позиву Саборског Одбора ни до данас удовољно није, то се даље расположење у тој делу накнаде не може учинити све дотле, док патронат овом налогу не одговори. — Министар богочасти и јавне наставе потврдио је избор Косте Стефановића и Јоце Обрадовића за епархијске епитропе Вршачке. — Поднесени записник епархијске скупштине Бачке издан је једном члану овога одбора на развићење и предлог. — Поводом извештаја епархијског административног одбора Бачког, протумачио је овај одбор како се имају позивни рокови, који су у конзисторијалној системи одређени, разумети, те је изрекао да време, позиву тече од онога дана, који долази за даном кад је дотично решење странци уручено, односно у колико се решење које црквене општине тиче, кад је у скупштини проглашено; рок позиву пак траје десет дана тако, да последњи дан ако пада у недељу или празник — не рачуна. — Услед поднеска епархијске скупштине Бачке, да се одлука Саборског Одбора од 1886. у питању трајања мандата чланова епархијске управе измене, одлучио је овај одбор остати при досадашњем своме становишту. — На пријаву и молбу епархијске скупштине Бачке, која је једно место референта за духовни и административни одсек епархијске тамошње управе са годишњом платом од 1200 фор. установила и која моли, да се та плата из народно-црквених фондова дотичном референту дозначи, одлучио је Саборски Одбор, тај захтев одбити, јер епархијска скупштина у смислу уредбе о привременом уређењу епархија од 1871 г., има права и дужност припремити и сабору поднети предлог о строју и делокругу епархијских органа, а никако нема права системизовати чиновничка места, те с тога овај одбор није могао ни дозначити захтевану плату, но узев ову молбу

као предлог, спровео ју је сабору на даље решење. — Управи пренарандије Пакрачке дозвољена је свота од 405 ф. 60 н. ради набавке предмета за допуну физикалне збирке. — Црквеној општини у Вел. Сент-Миклушу подарена је једаред за свагда припомоћ од 1000 фор. из фонда за помешане општине, у сврху лакшег сношења терета према Романима. — Парохије у Залужници и Радучу подигнуте су из II у I плаћевни разред, а парохија у Требињи из III у II разред. — Узет је на знање извештај епархије Будимске, којим се седиште и протопрезвитерат премешта у Будим, у смислу § 9. прев. решкрипта од 1868. г. — Услед молбе архидијецезалног административног одбора у рачунском предмету Емилијана Радића, као бившег управитеља манастира Крушедола, пошто се дотична одлука због незнаног му боравишта уручити не може, одредио је овај одбор, да се Емилијан Радић путем едикта позове па и у колико не би у одређеном року удовољно, да му се куратор ad actum постави, коме ће се дотична одлука уручити и даљи поступак чинити. — Поднеће се основно писмо закладе Михаила Пајића, и пошто је ова заклада порасла, то су установљене две стипендије по 200 фор. за основну школу и нижу гимназију; две стипендије по 300 фор. за горњу гимназију и две стипендије по 400 фор. за богословију и остале факултете. — У предмету дуговина саборских трошкова и верозаконског приноса, што се вуку у неким помешаним општинама још од оног доба, кад су Романи у потпуној заједници били са Србима, одредио је овај Одбор позвати дотичне епархијске власти, да поднесу исказ о разрезу тог терета по српским и романским душама, како би се ти терети правилно оделити могли. — Исајаници овоодборски поднели су извештаје о стању манастира у Вршачкој и Темишварској епархији, те су услед тога исправке неких недостатака у манастирима гледе иметка им наређени, а са жалашћу установљено је том приликом, да се манастир Месић у врло рђавом стању налази. — Поднесени прорачун манастира Бођана ради оправке манастирских здања и цркве, одобрен је са 7500 фор. те је у ту сврху обзиром на сиромашно стање манастира одређена припомоћ из Манастирског Фонда у своти од 2000 фор., а ради подмирења остале своте дозвољен је зајам, који се има за 10 година вратити. Осим ових предмета решено је до 20 утока, даље, подељене су припомоћи слабоплаћеним свештеницима као и мировине немоћним свештеницима, и подељено је зајмова око 80.000 фор.

(Радња епархијске власти у Темишвару). Епар-

хријска консисторија Темишварска држала је редовну седницу своју дана 16. (28.) јуна 1898., под председништвом Његова Високопреосвештенства господина *Никанора Поповића*, епископа дијецезана и решила је у истој седници између осталих ове важније предмете: Известиће се о односним отписима високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе у Будимпешти, гласом којих је, на предлог епархијске консисторије, подељена државна припомоћ по 100 фор. срп. прав. црквеним општинама у Гаду и Краљевцу за подмирење црквено општинских потреба, даље по 60 фор. јерејима: Сави Фемићу, пароху у Гаду, Милану Жану администратору парохије у Мехали, Светозару Јеврићу адм. парохије у Малом Бечкереку, Александру Бранковићу адм. парохије у Јозефову, Љубомиру Поповићу, умировљеном пароху у Вел. Бечкереку, Василију Лучићу, протопрезвитератском помоћнику у Вел. Бечкереку, даље јеромонасима: Митрофану Шишмановом адм. парохије у Немету, Илариону Гаванском, адм. парохије у Шурјану, Серафиму Рајковићу адм. парохије у Рудни и Василијану Петровићу, адм. парохије у Моноштру, даље по 30 фор. удовим попадијама: Анастасији Буне из Вел. св. Миклуша, пок. Паје Јованозића, Лазара Шошића Петра Давидовића, Сари Вуковић и Марији Ђурић и пок. Арсенија Предића. — Упутиће се, услед односног отписа високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе, сва подручна парохијска звања, да при издавању извода о уносима матичне књиге до 1. октобра 1895. стављају датум по оба календара. — Стављен је изван крестности закључак црквене скупштине срп. прав. црквене општине у Срп. св. Петру у ствари избора црквењака, обављеног дана 31. децембра 1897. — Одбијена је као неоснована и ничим не образложена молба срп. прав. црквене општине у Нађлаку ради премештаја јереја Душана Путника с администрације парохије Нађлачке. — Позвана је црквена општина у Шурјану, да се изјасни, за што је издала 1897. под закуп актуалну парохијску сесију тамошњу, кад је иста сесија издана била 1896. под закуп на три године дана под доста повољним условима. — Донесено је решење у спору између јереја: Душана Путника адм. парохије Нађлачке и Александра Грујића, сист. парохиј. помоћника у Варјашу у ствари личне компетенције за венчане једног брачног пара. — Учињено је сходно расположење ради развода брака између једног брачног пара у Араду, где је једна брачна страна прешла из источно-православне у јеврејску веру. — Поднеће се притужба високом кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе

против романско-православне консисторије Арадске ради улетања у управно подручје темишварске епархијске власти постављањем посебног свештеника и учитеља за Романе у мешовитој црквеној општини Мало-Бечкеречкој. — Учињено је сходно расположење да срп. прав. свештеник у Малом Бечкереку дође до прихода, који му према данашњем стању у Мало-Бечкеречкој црквеној општини припадају. — Издаће се окружном протопрезвитеру Вел. Кикиндском на изјашњење и обележење становишта, поднесак протопрезвитератског капелана у Вел. Кикинди ради тачног установљења њиховог међусобног одношаја. — Упућен је јереј Георгије Вујић адм. парохије у Арадгају с његовом односном молбом ради решења препора у ствари поделе сесије Нађфалске између њега и јеромонаха Исидора Михајловића у години 1897. на пређашњу у овој ствари допесену одлуку. — Издао је сходно упутство јереју Јелисеју Бенеу, адм. парохије у Биду и Толвадији у ствари издавања матичних извода на замолнице разних управних власти. — Издаће се на изјашњење јереју Милутину Думићу, адм. парохије у Фабрици молба јереја Божицара Милошевића ради исплате станаринског еквивалента парохије Меленачке. — Окружном протопрезвитеру Мохачком Гаврилу Бољарићу даће се потребни обавештај у ствари препоруке малог катихизиса. — Издаће се црквеној општини Мехалској на против-изјашњење два изјашњења јереја Милана Жана администратора парохије у Мехали на две односне пријаве споменуте црквене општине. — Угодиће се високо кр. уг. министарство богочасти и јавне наставе у Будимпешти за дознаку на исплату награде администратору парохије Арадске за катихизирање у средњим државним заводима у Араду. — Јереју Кости Лазићу администратору парохије у Соки, који је постављен администратором парохије у Фердину, подељен је отпуст из подручја епархије Темишварске. Администратором парохије у Соки постављен је јеромонах Серафим Рајковић, а администратором парохије у Рудни јеромонах Самуило Поповић. — Јереј и протонамесник Јован Новаковић разрешен је на властиту молбу од администрације парохије у Араду, па је привременим администратором парохије арадске постављен јереј Душан Путник парох у Срп. Св. Петру; јереј Стеван пл. Видак постављен је администратором једне парохије у Срп. Црњи. — Срп. прав. парохијском звању у Ђали дано је сходно упутство ради поступка у ствари пријављене намере једне неправославне женске, да жели прећи у источно православно веру. — Поверено је јереју и протонамеснику Светозару Дражићу, пароху Срп.

Крстуру, да проведе извиђена у Новом св. Ивану, услед једне пријаве Симе Бабушковог из Нов. св. Ивана. — Препоручиће се ради подељења државне припомоћи срп. прав. цркв. општина у Срп. Пардању и јеромонах Јосиф Протић, лични парох. капелан у Кетфељу. —

(Атентат на епископа.) Сви су наши листови — осим „Срп. Сиона“ — донели у своје време вест о гнусном атентату, што га је покушао починити неки Мита Поповић у Вршцу, први дан св. Духова, на високопреосв. г. епископу Гавриду Змејановићу, баш у тренутку кад је випреосв. г. епископ у пуном орнату пошао у цркву, да служи св. литургију, праћен од конзисторијалног бележника г. Јанковића у присуству многобројнога грађанства, те да је випреосв. г. епископ од тога атентата spaшен пре него што је могао бити извршен. — И да не кажемо о томе ни речи, па је изван сваке сумње, да такав вандализам атентатора, који је раскрестио са свакиm моралом па и самоm свешћу, „Српски Сион“ само гнусњем може пресуђивати; а не с мање оштрине да осуђује и онај индиферентизам, што га при томе бесомучном покушају показаше Срби Вршчани, који се нађоше у близини випреосв. г. епископа, а према атентатору и целом догађају. — Но да не би ко год погрешно судио о томе, што овај лист није о свему томе донео ни белешке, морамо то разјаснити. „Срп. Сион“ није могао о томе доносити вести по другим листовима, јер у први мах није његово уредништво имало никакве гаранције, да је вест истинита. Из Вршца пак нико се није осећао ни побуђеним, а најмање дужним, да у погледу тога немилотога догађаја извести, кога би известити требало, а ни, ма у којој форми, овај лист. Кад се је вест *недементовањем* потврдила — био би анахронизам регистровати ју. А кад се свему овоме придода још и то, да се саблажљиви атентат догодио баш у оно време, кад је уредник овога листа ради болести био одсутан, цело време док се о том догађају цетрактирало, онда ће довољно навода и разлога бити, да се у досадањем ћутању овога листа о том догађају не тражи оно, чега у њему нема.

(Стечајни испит) положили су дана 17. (29.) јуна о. г., пред испитним поверенством у Карловцима, администратори парохија у Илоку и Дивошу, јереји Јован Козобарић и Ђорђе Николић.

(Г. Глигорије Лазић) намесни учитељ класичне филологије на нашој Карловачкој гимназији, положио је једногласно, 27. јуна, у Бечу, професорски испит из класичне филологије за целу гимназију. Честитамо и госп. Глигорију Лазићу и нашој Карлова-

чкој Гимназији, на којој су сада све сами испитани професори!

(„Застава“) већ у два броја саева о некој „истородности“ нашега писања са оним у „П. Лојду.“ Сигурно неко у „Застави“ мисли бар тим „проналаском“, сирјеч обрјетенијем, стећи квалификацију за вођење и наше автономне политике. Но у реду би било, да „Застава“ докаже прво: да смо ми пре последње Карловачке конференције (а наиме у 23. броју) „проговорили опширније о тој конференцији“, а да се нисмо у једној белешци осврнули на неке несправности и подвале „Браникове“; друго: да у тој нашој белешци има „претње“, па још „истородне“ оној у „П. Лојду“, треће: да у нашој белешци има ма чега, што би доказивало „истородност“ нашег писања и онога пре конференције у „П. Лојду“; четврто: да је ма како и ма чиме „Застава“ „изнела истородност *мисли*“ наших и „П. Лојда“. Ако нам „Застава“ све ово не докаже; разуме се доказима, а не онако по њезински, нека се не љути, ако останемо при уверењу, да је у „Застави“ дебео образ, и да у њој о нашим стварима понајвише пискара незнаталчка пакост, пером неистине и мастилом покварености. А одговору на таква швадронерска, а уз то и глупава пискарања, нема места у нашем листу.

(Красно друштво и пријатељство.) Да је измет друштвени, познати Јота Грујић, са својом четницом, бивао у друштву и пријатељству, наших радикала, а и на услузи њима и њиховој „Застави“, то је стара ствар. Ал' ево нешто ново! Исти тај Јота постао је и адвокат наше саборске већине, јер је некоме у тој већини пукло пред очима, да спас народа и цркве захтева, да се у корист саборске већине, а против Јерархије, пред јавним мњењем мађарским испречи, ни мање ни више, него — Јотин авторитет!! У „Будапешти Хирлапу“ протежира тобоже Јота Грујић саборску већину, стојећи добар за њу, да „њезине жеље не вређају ни црквене ни државне законе“, и денунцирајући Јерархију, да „игра са фалишним картама“, а о свештенству тврдећи, да је „са пука незнања неспособно за председништво у црквеним општинама“. Жалосније и одвратније појаве нема у историји наше автономне борбе. Па још кад се зна, да је Јота баш у очи конференције са „деверима“ одведен, и да данас још одлежава у Сомборском затвору, као клеветник, те да није, дакле, ни могао пред публиком „Б. Хирлапа“ адвоцирати за нашу славну и родољубиву саборску већину! Али, некоме је у тој већини и њеним савезницима било довољно и само име Јотино, да оно за њу адвоцира. Красно друштво и пријатељство!! Да часна посла!!

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

Бр. 10.

Год. II.

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

ЊЕГОВА СВЕТОСТ ПАТРИЈАРАХ СРПСКИ
ГЕОРГИЈЕ БРАНКОВИЋ

Главни уредник:

Јован Живановић

Одговорни уредник:

Иван Маширевић

Садржај: Вештачки матичњаци. — Шта уче младопчелари? — Вештачки матичњаци. — Проф. Јовану Живановићу. — Дописи. — Записник. — Књижевност. — Пабирци. — Одговори.

„МАЛА КАТАВАСИЈА“

наша одобрена је и прописана

ЗА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

како нашим вел. Школским Саветом, тако и вис. кр. зем. владом у Загребу.

П. н. Господи учитељима
и слв. црквено-школским општинама.

Саопштавамо, да смо спремили довољан број „Мале Катавасије“ за основне школе, како би могли задовољити све наруџбине, које нам стигну, а које и очекујемо.

ПРИЧЕ ЗА НАРОД

НАПИСАО

Парох МЛАДЕН ЈОСИЋ

Садржај: 1. Први грађански брак. — 2. Новобрац. — 3. У вери народној. — 4. Слика прошлости. — Цена 10 новч.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad Бр. 22. К. 41. ex 1898

64 2-3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију VI. разреда у Кечкмету овим се стечај расписује. Компетенти имају своје ваљано инстурисане молбе надлежним путем конзисторији овој до укључиво 5. (17.) авг. 1898. поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске, држане у Св. Андреји 16. (28.) априла 1898.

Епарх. конзисторија будимска.

Ad бр. 13 гл. скуп. из 1898.

78 1-1

СТЕЧАЈ.

Срп. прав. цркв. општина сомборска овим отвара стечај на ново-установљено место учитеља односно учитељице за мешовиту четвороразредну вероисповедну школу на селишту Милчића.

Са овим местом скопчана је годишња плата од 300 фор., слободан стан и огрев.

Компетенти дужни су иказати, да су срп. учитељску шлолу у Сомбору свршили, и да су за учитеља односно учитељицу оспособљени, а не мање да су испит из мађарског језика положили.

Сви они — који желе гореозначено место почети — имају своје ваљано инстурисане молбенице месном срп. прав. школском одбору сомборском поднети.

Рок стечају траје до 26. јуна (7. августа) 1898. У Сомбору 14. јуна 1898.

Ђорђе Атанацковић
перовођаДр. П. Дракулић
председник.

Бр. 9 гл. скуп. из 1898.

79 1-1

СТЕЧАЈ.

Срп. пр. црквена општина сомборска овим отвара стечај на једно учитељско место за новоустановљени V. и VI. разред вероисповедне мушке основне школе.

Са овим местом скопчана је годишња плата од 600 фор. и станарина од 80 фор.

Изабрани учитељ биће дужан све учитељске дужности уредбама и наредбама прописане вршити и сем тога ученике III. IV. V. VI. мушког разреда за појање у обе парохијске цркве спремати и недељом и празником каталоге држати.

Компетенти дужни су иказати, да су испит оспособљења за учитељство на срп. учитељској школи сомборској бар са „врло добрим успехом“ положили.

Сви они, који би горе означено учитељско место почети желели, имају своје ваљано инстурисане молбенице месном срп. прав. цркв. одбору сомборском најдуже до 26. јула (7. августа, 1898. закључно поднети, јер се касније предане молбенице неће у обзир узети

У Сомбору 14. јуна 1898.

Ђорђе Атанацковић
перовођа.Др. П. Дракулић
председник.

ЈЕФТИМБЕНИ ОГЛАС. 69 2-2

За поправак српске православне цркве у Опатовцу, расписује се овим јавна писмена јефтимбена расправа у Опатовцу на Петров дан 29. јуна (11. јула) 1898. у 3 сата после подне.

Трошкови поправака прорачунани су на 1108 фор. 66 новч.

Писмене прописно састављене са 50 новч. билеговане и 5% жаобином провиђене понуде имаду се реченог дана до 11 сата пре подне председништву српске црквене општине у Опатовцу предати, где се и трошковници, личбени и грађевни увети за време уредовних сати скаки дан увидити могу.

Српска православна црквена општина.

У Опатовцу 7. (19.) јуна 1898.

Стеван Димитријевић
председник.Милаш Вукасовић
перовођа.

СТЕЧАЈ. 71 2--3

Овим се расписује стечај на учитељско место у Петрову Селу (у тамишкој жупанији, посл. пошта Т-Rekas) са следећом платом: 143 фор. 19 н. у готовом, 40 киб. жита (вреди око 140 ф.), 26 киб. кукурузе (вреди око 52 фор.), 3 л. сенокоса (доноси год. на 80 фор., 4 хв. дрва, 10 ф. паушала и 40 ф. за пофторну школу, у свему дакле на 470 ф.; осим тога стан од две собе, кујне и коморе са баштом. — Ако би учитељ био изабран за перовођу, добијао би зато 20 ф. годишње. — Молбенице са сведоџбама нека се пошљу непосредно срп. прав. цркв. општини у Петровом Селу. — Избору ће бити принуштени само они компетенти, који су потпун испит за учитељ. оспособљење (дакле и из мађарског језика), с успехом положили. — Рок стечају траје до 1. августа т. г.

У Темишвару 10. Јунија 1898.

Јов. Поповић
пр. еп. шк. референт.

СТЕЧАЈ. 59 3--3

Овим се расписује стечај за учитеља на четвороразредној мешовитој вероисповедној школи у Суботици (п. п. Јаш Банат).

Плата је 300 фор. за пофторну школу 40 фор. за перовођство 12 фор. 3. хвата дрва за своју потребу и 3 хвата за школу.

Осим тога уживаће слободан стан из две собе, кујне, шнајза, штале, шуне и врт за поврће. Од погребна где буде позван добије 50 нов.

Компетенти имају доказати, да су учитељску школу свршили и испит из мађарског језика положили. Личне пријаве узеће се у обзир.

Рок је стечају до св. Илије.

Из седнице црквено-школског одбора.

У Суботици 14. (26.) маја 1898.

Ђока Стојшић Јереј Влидислав Ристић
перовођа. председник.

СТЕЧАЈ. 74 1--3

Овим се расписује стечај на упражњено учитељско место на четвороразредној школи. Учитељска је плата: 400 фор. у готовом, 4 ланца ораће земље, на које учитељ сам терете сноси, 20 фор. у име огрева и паушала, 50 новч. од погребна и парастоса, где позван буде, слободан стан (2. собе, кујне, јеловник, — штала и шуна) с баштом.

У дужност му спада: предавање по прописима, црквеном појању децу обучавати, држати певницу у цркви, пофторну школу и при седницама сва три одсека општинске управе перо водити. Рок стечају св. Преображење, када ће се и избор обавити, личне пријаве узимају се у обзир.

Из скуштинске седнице држане у Срп. Ченеју 14. јуна 1898. године.

Милан Бакић
учитељ и перовођа.

Исидор Бачвански
школ. председник.

Ad бр. К. 436/276 ex 1898.

67 2-3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију VI. разреда у Ст. и Нов. Бановцима овим се стечај расписује. Компетенти нека своје прописно биљеговане и инструментисане молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 14. (26.) јула 1898. поднесу.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 19. (31.) маја 1898.

Архидијецезална конзисторија.

Ad бр. К. 406/278 ex 1898.

66 2-3

У бракоразводној парници *Томе Обишћа* из Даља против супруге му *Марије*, којој је сада место пребивања непознато, овим се позива супруга *Марија*, да у року од 6 месеци потписаној конзисторији или сама лично предстане или место свога садањег пребивања пријави, јер ће се у противном случају против ње подигнута парница и без ње окончати.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 19 (31.) маја 1898.

Архидијецезална конзисторија.

Ad бр. К. 34/29 ex 1898.

68 2-3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију VI. разреда у Општину овим се стечај поновно расписује. Компетенти нека своје прописно биљеговане и инструментисане молбенице надлежним путем овој конзисторији до укључиво 14. (26.) јула о. г. поднесу.

У Карловцима 5. (17.) јуна 1898.

Архидијецезална конзисторија.

Бр. 33 ex 1898

7.VI.

СТЕЧАЈ.

77 1-3

Ради попуњења учитељског места, на овдашњој срп. правосл. школи и то мешовити мушки и женски разред.

Плата је годишња 400 фор. слободан стан са две собе, кујном, подрумом, јеловником и повољном баштом, два и по ланца ораће земље, на коју учитељ сваковрени порез плаћа, два хвата тврди дрва, 12 фор. као перовођа, за школке рачуне 7 ф. и од укупа где буде позват 80 н.

Учитељу у дужност спада предавање свих школ. уредбом прописаних предмета, појање у десној певници, и обучавање школске деце у пјенију, и пофторну школу држати.

Комплетовати на ово место могу само они, који су свршили сомборску препарандију, а владају мађарским језиком.

Рок за компетовање оставља се до 6. (18.) августа 1898, када ће се и избор обавити.

У Срп. Пардању 16. (28.) јуна 1898.

Јереј Јован Мишић
школски управитељ.

Миша Стеванов
председник.

СТЕЧАЈ. 62 3-3

На упражњено учитељско место у Кишфалуби расписује се овим стечај.

Плата за свакидању и повторну школу са певчеством 340 фор.; 3 ланца оранице (по 1200□); слободан стан из две собе, кујне, коморе, подрума, штале; велика башта од 1 ланца; 13.64 сив. мет. тврдих дрва; приход од функција уз свештеника и за перовођество 20 фор

Иште се оспособљење из мађ. језика Дужности према шк. уредби.

Рок стечаја до св. Илије т. г.

У Кишфалуби 31 маја 1898 год. (Kisfalud, Baranya).

Роман Косић
председник.

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС. 72 2-3

Српска правосл. прквена опћина у Иригу, по одобрењу слави. архид. админ. одбора, намерава да своје две цркве поправи.

Предрачунска свота износи 4467.08 н. и то I. код св. Успенске цркве.

Зидарски радови	ф. 949-15
Покривачки	” 11-47
Тесачки	” 17-00
Лимарски	” 21-—
Мазареки	” 80-86
Браварски	” 52-—
Позлатарски	” 800-—
Сликарски	” 766-—

II. код св. Николајевске цркве:

Зидарски посао	ф. 320-26
Каменорезачки	” 867-57
Браварски	” 438-96
Ограда око цркве	” 142-81

Усмена дражба одржаће се на Петровдан 29. јуна (11. јула) у 3 сата после подне у Иригу у школској дворани.

Дражбовати могу само за Троједницу овлашћени градитељи и зидарски мајстори. Вадијум 10% од предрачуњене своте.

Задржава се право поверења.

Нацрти, предрачуни и услови могу се увидити код перовође и благајника госп. Младена Вујића у свако доба.

У Иригу, 11. (23.) јуна 1898.

Васа Николајевић
прота као председник.

Број 825 К. 179.

58 3-3

СТЕЧАЈ.

На парохију IV. класе у Врбовљани без интеркалара.

Парохијски дом има, сесије не.

Молитељи имају своје прописно инструирани молбенице надлежнијем путем Епархијској Консисторији овој најкашње до конца мјесеца јулија о. г. поднијети.

Из сједнице Епархијске Консисторије у Пакрацу, 19. (31.) маја 1898.

СТЕЧАЈ. 73 1-3

Овим се отвара стечај на учитељско место четвороразредне основне вероисповедне мешовите школе у Бајши.

Плата је учитељу: у земљи 18 ланаца оранице у једном комаду (ланац по 1800□°), од које се земље има годишње једна четвртина (4 1/2 ланца) оставити за угар, а на земљу ће изабрани плаћати порез (за идућу економ. годину је земља издата за 375 фор. и закућнина се квартално плаћа у напред почињући са 1. окт. о. г.); у новцу: 140 ф., за држање пофторне школе 40 ф. и ако изабрани буде перовођа, у то име 20 ф.; даље учитељски стан, који се састоји из две собе, кујне, коморе и баште; а од укопа где буде позван, имаће 50 пов.

Дужности изабраног учитеља прописане су шк. уредбом, и дужан ће бити још у цркви за певницом појати.

Тражи се оспособљење и из мађ. језика.

Ваљано истрписане молбенице ваља слати на потписано председништво. Рок стечају истиче о св. Илији, када ће се и избор обавити. Изабрани ће имати своје место да заузме најдаље 18 (30.) септембра.

У Бајши 14. (26.) јуна 1898 год.

Јереј Стеван Чамираг Младен Прерадовић
привр. перовођа. председник.

СТЕЧАЈ. 70 2-3

Овим се отвара стечај на ново-установљеној срп. вероисповедној школи у Батањи за I. и II. разред основне мушке школе.

С овим местом скончана је следећа плата: у готовом новцу 500 фор. (1000 круна); у парави леп, простран и врло удобан стан из две собе, кујне, коморе (шпајза), подрума, шуне, штале и 200□хвати баште уз стан; 6 (шест)хвати тврдих дрва с' подвозом — или 72 фор. (144 круне) у новцу — од којих је учитељ дужан и школску дворану грејати; у име реквизиата 17 фор. 50 нов (35 круна).

Дужности учитеља, осим уредбама и наредбама прописаних, јесу и држање леве певнице преко целе године, као и средом и петком часног ускршњег поста.

Молбенице, са нужним сведоџбама и доказима о учитељском оспособљењу о свршеним преднаукама, да је дотични Сомборску пренарандију свршио — евентуално и о досадањем делању у школи — као и о оспособљењу за мађарски језик, ваља слати у оригиналу или у легализованом препису, на овом. срп. правосл. цркв. школ. општину, односно на подписаног председника.

Рок је стечају до св. Илије о. г.

Тражи се и лична пријава — ако је икако могуће. —

Из седнице м. школ. одбора, држане у Батањи, 7. (19.) јуна 1898.

Ст. Вукадиновић Андрија Ненадов
перовођа. председник м. школ. одбора.

Бр. Е. 888 I. 80 ex 1898.

65 2—3

СТЕЧАЈ.

На парохију VI. разреда у *Парти*.

Рок пријављивању путем надлежних претпостављених власти 8. (20.) јули 1898. год.

Епарх. конзисторија вршачка.

СТЕЧАЈ.

75 1—3

На упражњено учитељско место у Јабучи, плата је учитељу 320 фор. а вр. 2 хвата тврдих дрва у вредности од 20 фор. Слободан стан и башта. Учитељ је обаван школском уредбом прописане предмете у школи предавати, децу у црквеном појању обучавати и при св. литургији за певницом појати, и при одбореким седницама перо водити.

Компетовати могу само они, који су Сомборску школу свршили са добрим успехом.

Рок траје до 15. августа о. г. Молбенице се шаљу црквено-школском одбору.

Из одборске седнице држане 14. јуна у Јабучи 1898. год.

Влада Стојадиновић Светозар Станишић
перовођа. председник.

СТЕЧАЈ.

61 2—3

Овим се расписује стечај на два упражњена учитељска места за I. и II. и III. и IV. раз. средишне, српске, вероисповедне, мушке школе у Башахиду.

Плата је за свако место 450 фор. у готовом новцу; 60 фор. за пофторну школу сваке друге године; 5 фор. у име паушала; 3 ланца добре ораће земље, на коју општина порез и све општинске трошкове плаћа; слободан стан, башту и огрев по потреби. Учитељ III. и IV. раз. добија од укупа 1 фор.

Изабраним учитељима у дужност спада, све по закону прописане предмете предавати, децу црквеном појању обучавати, при сваком богослужењу, као и у време св. поста при пређеосвећеној литургији певницу држати.

Компетовати могу само оспособљени учитељи, и који су и из мађарског језика испит положили. Рок стечаја траје до 5. јула т. г. кога ће се дана и избор обавити. Ако би који од компетентата способан био обучавању деце нотном појању, уживаће годишњу награду од 60 фор.

Из седнице школског одбора, држане у Башахиду 21. маја 189 год.

Стеван Перишић Петар Перић
перовођа. председник.

СТЕЧАЈ.

76 1—3

Овим се расписује стечај за учитеља на четвороразредној мешовитој вероисповедној школи у Станчеву.

Плата је у готовом 280 фор., 15 хектолитара жита, 15 хект. кукуруза; 6 кат. јутара оранице, на коју учитељ порез и све општинске трошкове плаћа; слободан стан с баштом, 16 метера дрва за учитеља, а 16 метера за огрев школе.

Учитељу у дужност спада осим свакидашње школе и пофторну школу држати, децу у црквеном појању обучавати, при сваком богослужењу за певницом појати и перовођеке послове обављати.

Компетовати могу само оспособљени учитељи, и који су и из мађарског језика испит положили.

Молбенице ваља на потписаног председника до св. Илије приносати, када ће се и избор обавити.

У Станчеву (Sztancsofalva и. р. temes Rékás) 15. (27.) јуна 1898. године.

Илија Јорговановић Спиридон Оберкнежевић
прив. учитељ и перовођа. парох. адм. председник.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

ОГЛАС.

Долеподписани препоручујем своју од 60 година постојећу и добро снабдевену

ВОСКАРСКУ РАДЊУ

особито пречасној господи свештеницима и г. г. тоторима црквеним, будући да во-сак сам израђујем и белим, то се налазим у стању своје штоване муштерије послужити са финим воштаним свећама по 2 фор. кила. — Пошиљке од 5 кила и даље шаљем франсо. Ако је пошиљка 10 кила и даље онда сандучић не рачунам.

Молим у штованим наредбама означење колико свећа у кили да буде, које савесно и тачно извршујем. На захтевање шаљем мустре.

Стеван Станковић

воскар.

10 - 10

Шиклош (Барањска жупанија).

Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и реклаamacије шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нарловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног редр ситних слова а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штамприје у Ср. Карловцима.